

Economia de la Unió Europea

Continguts fonamentals

Jordi Bacaria Colom
Àlex Ruiz Posino
Andreas Kyriacou

PID_00197662

Material docent de la UOC

Jordi Bacaria Colom

Doctor en Ciències Econòmiques. Catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona. Codirector de l'Institut de Estudios de Integración Europea (ITAM, Mèxic) i antic director de l'Institut Universitari d'Estudis Europeus (UAB).

Àlex Ruiz Posino

Doctor en Economia (Institut Universitari d'Estudis Europeus, Universitat Autònoma de Barcelona). Economista del Servei d'Estudis de "la Caixa", investigador associat de l'Institut Universitari d'Estudis Europeus i consultor dels estudis d'Economia i Empresa de la UOC.

Andreas Kyriacou

Doctor en Ciències Econòmiques. Professor agregat d'Economia Aplicada (UdG).

L'encàrrec i la creació d'aquest material docent han estat coordinats pel professor: Albert Puig Gómez (2013)

Quarta edició: març 2013

© Jordi Bacaria Colom, Àlex Ruiz Posino, Andreas Kyriacou

Tots els drets reservats

© d'aquesta edició, FUOC, 2013

Av. Tibidabo, 39-43, 08035 Barcelona

Disseny: Manel Andreu

Realització editorial: Oberta UOC Publishing, SL

Els textos i imatges publicats en aquesta obra estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement-NoComercial-SenseObraDerivada (BY-NC-ND) v.3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los i transmetre'ls públicament sempre que en citeu l'autor i la font (FUOC. Fundació per a la Universitat Oberta de Catalunya), no en feu un ús comercial i no en feu obra derivada. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/es/legalcode.ca>

Introducció

La Unió Europea és una realitat amb múltiples dimensions, tant polítiques com socials i econòmiques. En aquestes darreres se centrarà l'assignatura d'economia de la Unió Europea, i ho farem estudiant els principals elements econòmics que defineixen l'entorn econòmic de l'empresa: el mercat interior europeu i la Unió Econòmica i Monetària.

També aprofundirem en altres aspectes amb prou entitat pròpia. Un de sectorial: el sector agroalimentari, molt afectat per la principal política comunitària, la política agrícola comuna. I un altre de molt significatiu per a l'empresa: els factors de competitivitat en el si de la Unió Europea.

Ara bé, considerant que la Unió Europea condueix a una interrelació entre agents econòmics (administracions, empreses, consumidors, etc.) que és tan rellevant com la local o l'estatal, necessitarem conèixer amb més profunditat els senyals d'identitat propis de la Unió. És a dir, la seva història i les seves institucions. Finalment, com a realitat supranacional en un món cada cop més globalitzat, contextualitzarem les relacions de la Unió Europea amb el seu entorn.

En resum, us oferim de conèixer amb certa profunditat els trets essencials de l'entorn per excel·lència de les nostres empreses. Per a saber gestionar adequadament les oportunitats i fer front als reptes que la Unió Europea ens planteja tant des de l'àmbit empresarial com professional o ciutadà, el fet de tenir aquests coneixements esdevé del tot necessari.

Objectius

Els objectius generals d'aquesta assignatura són els següents:

- 1.** Donar a l'estudiant una base sòlida i completa per a poder entendre el procés d'integració econòmica de la Unió Europea, que ha tingut un paper central en la història de la construcció europea, des dels seus inicis als anys cinquanta. La Unió Europea representa avui en dia una realitat econòmica per als seus ciutadans i aquesta assignatura introdueix els elements centrals del coneixement d'aquesta realitat.
- 2.** Presentar els esdeveniments històrics, polítics, institucionals i, sobretot, econòmics més importants en el procés d'integració europea. Això permetrà a l'estudiant de situar tota la informació que presenta aquesta assignatura en un context més ampli, i això en facilitarà i millorarà la comprensió.
- 3.** Explicar el nucli del procés d'integració europea. És a dir, inicialment la unió duanera, seguida posteriorment del mercat únic on els béns, els serveis, el capital i les persones es poden moure lliurement. A més, es tracta la política de defensa de la competència, que regula el funcionament del mercat únic, i des del 1999, la unió monetària i la creació d'una moneda comuna: l'euro.
- 4.** Analitzar com els avenços en la integració europea han afectat els sectors industrial, de serveis i agrari.
- 5.** Estudiar com la competència creixent que ha acompanyat el procés d'integració (guanys d'eficiència) ha donat molts fruits al ciutadà, però també ha generat costos per a aquelles empreses i regions que són menys competitives. En aquest sentit, explicarem les polítiques de la UE orientades a donar resposta a aquesta situació (recerca d'equitat).
- 6.** Ajudar l'estudiant perquè tingui present que la Unió Europea forma part d'un món cada cop més globalitzat i interdependent. Una Unió Europea que, a més, està en evolució constant, tant pel que fa a l'aprofundiment del procés d'integració, com a la incorporació de membres nous.

Continguts

Mòdul didàctic 1

De les Comunitats Europees a la Unió Europea

Àlex Ruiz Posino

1. Racionalitat econòmica del procés d'integració
2. El procés d'integració: revisió històrica
3. Les institucions comunitàries
4. El pressupost de la Unió Europea

Mòdul didàctic 2

El nucli de l'economia de la Unió Europea I

Àlex Ruiz Posino i Andreas Kyriacou

1. El mercat únic
2. La competència en el mercat únic

Mòdul didàctic 3

El nucli de l'economia de la Unió Europea II

Àlex Ruiz Posino

1. El concepte de la Unió Econòmica i Monetària
2. Els antecedents de la Unió Econòmica i Monetària
3. La política macroeconòmica de la Unió Europea
4. La primera dècada de funcionament de la UEM i l'euro (1999-2008)

Mòdul didàctic 4

La competitivitat de l'economia europea

Àlex Ruiz Posino i Andreas Kyriacou

1. Factors de competitivitat i la resposta de la UE
2. El mercat únic i l'especialització sectorial per estats
3. La estratègia econòmica de la Unió Europea de mig termini

Mòdul didàctic 5

Les polítiques agrícoles i de pesca comunes

Jordi Bacaria Colom

1. Fonaments de la PAC i de la intervenció en l'agricultura
2. L'Europa Blava: la política de pesca comuna

Mòdul didàctic 6

La necessitat d'equitat

Àlex Ruiz Posino

1. La necessitat d'una política de cohesió econòmica i social
2. Els instruments de cohesió econòmica i social: els fons estructurals
3. Altres elements de la política social

Mòdul didàctic 7

Més enllà de les fronteres de la Unió Europea

Àlex Ruiz Posino i Andreas Kyriacou

1. Relacions econòmiques amb països tercers
2. Acords multilaterals
3. Els instruments de la política comercial comuna
4. Acords bilaterals i plurilaterals
5. Es pot parlar d'una fortalesa europea?

Bibliografia

Bastillo Llorente, R.M. de; Perales, R. (1997). *Introducción a la Unión Europea. Un análisis desde la Economía*. Madrid: Alianza.

Fernández Sirera, T.; Kyriacou, A.P. (1999). *Elements de la Economia de la Unió Europea*. Barcelona: Vicens Vives.

Galduf, J.M. i altres (2008). *Economía de la Unión Europea* (6a. ed.). Madrid: Civitas Ediciones.

Morata, F. (ed.) (2000). *Políticas Públicas en la Unión Europea*. Barcelona: Ariel.

Weidenfeld, W.; Wessels, W. (1998). *Europa de la A a la Z*. Barcelona: Editorial Mediterrània.

